

<b>Dienstorder MOW/AWV/2020/4</b>  <b>d.d. 11 maart 2020</b>		<b>AGENTSCHAP WEGEN &amp; VERKEER</b>
<b>Titel:</b>	Algemene Omzendbrief nopens de wegsignalisatie. Aanvulling. Verkeersborden C6, F17 en F18	
<b>Voorgesteld door:</b> (stuurgroep)	Adviesgroep Verkeersveiligheid Vlaamse Gewestwegen/Werkgroep Weg&Omgeving.	
<b>Informatiefolder:</b>	3. Expertise Opbouwen en Adviseren 3.4. Verkeer en Mobiliteit. 3.4.2. Beheer van het verkeer. 3.4.2.2. Bewegwijzering.	
<b>Doelgroep:</b> Voor wie van toepassing?	Ambtenaren belast met het plaatsen, beheren en onderhouden van de signalisatie, Secties verkeer en Signalisatie.	
<b>Verspreiding:</b> <del>Intern</del> / extern		
<b>Vervangt dienstorder:</b>	MOW/AWV/2013/1 dd. 23 januari 2013	
<b>Verwijst naar dienstorder:</b>	Algemene Omzendbrief nopens de Wegsignalisatie (AOWS)	
<b>Bijlagen:</b>		

## 1. Algemeen

Door het koninklijk besluit van 11 juni 2011 ter bevordering van de veiligheid en de mobiliteit van de motorrijders en het koninklijk besluit van 26 mei 2012 werden een aantal nieuwe verkeersborden in het verkeersreglement ingevoegd.

### a) **Verbodsbord C6.**

Om de wegbeheerders de mogelijkheid te geven om quads te verbieden op een bepaalde openbare weg, werd het verbodsbord C6 ingevoerd.

Het verbodsbord wordt als volgt gedefinieerd:

“Verboden toegang voor bestuurders van motorvoertuigen met vier wielen, geconstrueerd voor onverhard terrein, met een open carrosserie, een stuur als op een motorfiets en een zadel.”

Dit verbodsbord wordt zoals de andere verbodsborden rechts geplaatst. Wanneer de plaatsgesteldheid het evenwel niet toelaat, mogen zij boven de rijbaan geplaatst worden en links herhaald worden op plaatsen waar het verkeer het rechtvaardigt.

Het silhouet dat voorkomt op het verkeersbord C6 mag gegroepeerd worden op één verbodsbord met de silhouetten van de verkeersborden C5, C7, C11, C13, C15, C17 en C19, op voorwaarde dat er niet meer dan drie symbolen per bord voorkomen, binnen de bebouwde kom, of niet meer dan twee symbolen buiten de bebouwde kom.

Aan dit bord kan eveneens zonale geldigheid gegeven worden.

#### **b) Aanwijzingsborden F17 en F18**

De aanwijzingsborden F17 (busstrook) en F18 (bijzondere overrijdbare bedding) wijzigen niet van basislay-out. Wel hebben de bovenvermelde wetteksten de bepalingen gewijzigd die voorschrijven welke voertuigen al dan niet toelating hebben tot deze wegvakken.


Bijkomende voertuigen kunnen op respectievelijk de busstrook en de bijzonder overrijdbare bedding (BOB) worden toegelaten, op voorwaarde dat hun symbool bijkomend is aangebracht op het verkeersbord zelf. Om de eenvoud en de uniformiteit te bewaren, wordt op gewestwegen niet toegelaten dat dit bijkomend symbool door middel van een onderbord aangebracht wordt.


Volgende voertuigen worden toegelaten op respectievelijk de busstrook en BOB:

## **α. Busstrook (F17).**

### -Verplichte toegang :

Naast de reeds wettelijk voorziene toegelaten voertuigen (voertuigen van de geregelde diensten voor gemeenschappelijk vervoer, taxi's , schoolvervoer, prioritaire voertuigen, voertuigen die afslagen ter hoogte van een kruispunt, dwarsende en om hindernis rijdende voertuigen), die sowieso zonder extra vermelding op het bord F17 worden toegelaten, worden volgende wettelijke facultatief toegelaten voertuigen op alle busstroken van gewestwegen toegang verleend (d.m.v. extra signalisatie op het bord F17):

°-Voertuigen van de categorie M2 en M3, gebruikt voor woon-werkverkeer (+ symbool  op het bord F17);

°-Autocars (voor het vervoer van passagiers ontworpen en gebouwde voertuigen met meer dan 8 zitplaatsen , die van de bestuurder niet meegerekend)(+ symbool  op het bord F17).

Een uitzondering op dit medegebruik geldt

-voor de busstroken die eindigen op kruispunten waarvan de verkeerslichten bediend worden volgens het set back principe: hierbij worden de verkeerslichten bediend worden door de voertuigen van de geregelde diensten voor gemeenschappelijk vervoer via een detectie aangebracht op de busstrook.

-voor de busstroken die smaller zijn dan 3,5 m waar fietsers zijn toegelaten.

### -Facultatieve toegang:

Fietsers en bromfietsers (inbegrepen speed pedelecs) mogen facultatief toegelaten worden op de busstrook op gewestwegen. Dit gebeurt eveneens via de plaatsing van de extra betrokken symbolen op het bord. Deze (brom)fietsersoptie kan enkel op voorwaarde dat deze voertuigen in dezelfde richting rijden als de autobussen, en voorzover de busstrook rechts op de rijbaan is gelegen. De facultatieve aanwezigheid op de busstrook van fietsers en bromfietsers is bovendien enkel mogelijk bij afwezigheid van fietspad of verbod van toegang tot het fietspad.<sup>1</sup>

### -Geen facultatieve toegang:

Motorfietsen worden op gewestwegen niet op de busstrook toegelaten.

---

<sup>1</sup> Er wordt in dit verband aan herinnerd dat op fietspaden aangeduid door het bord D7 in principe fietsers en alle types bromfietsers toegelaten zijn (behoudens specifieke uitzondering door middel van het onderbord M7) . Op fietspaden aangeduid door het bord D9 zijn uitsluitend fietsers en bromfietsers van slechts klasse A toegelaten, behoudens uitzondering door middel van het onderbord M6).

## **β. Bijzonder Overrijdbare Bedding (BOB)( F18).**

### -Verplichte toegang.

Geregelde diensten voor gemeenschappelijk vervoer en prioritaire voertuigen hebben steeds toegang tot de BOB (zonder specifieke vermelding op het bord F18). Andere voertuigen hebben er slechts toegang op om te dwarsen of om een hindernis heen te rijden.

### -Facultatieve toegang tot de BOB.








Fietsers, woon-werkverkeer, (en taxi's) kunnen extra toegelaten worden op de BOB op gewestwegen. Dit gebeurt door extra vermelding op het bord F18. Dit kan echter enkel op voorwaarde dat deze voertuigen in dezelfde richting rijden als de autobussen. Voor fietsers is facultatieve aanwezigheid op de BOB enkel mogelijk op voorwaarde dat de BOB aan de rechterkant van de rijbaan is gelegen en op voorwaarde dat het niet om een BOB gaat met gemengd tram- en busverkeer (zgn "gemengde busbanen").

Of men het woon-werkverkeer, de fietsers of de taxi's al dan niet toelaat op de BOB, moet in elk concreet project afgewogen worden. Bij fietsers hangt dit af van de al dan niet aanwezigheid van een fietspad. Zo is de aanwezigheid van fietsers op de BOB niet nodig en niet wenselijk als er reeds een apart fietspad is of wordt voorzien.

### -Geen facultatieve toegang tot de BOB:

Bromfietsers, motorfietsen en autocars worden op gewestwegen (zowel op autosnelwegen als op niet-autosnelwegen) niet op de BOB toegelaten.

Samengevat kunnen volgende voertuigen worden toegelaten op respectievelijk de busstrook en bijzondere overrijdbare bedding (BOB):

		busstrook	BOB
Verkeersbord		F17	F18
+ Markering op wegdek		BUS (verplicht)	BUS of TRAM (facultatief)
Categorieën van voertuigen toegelaten			
Zonder facultatief woord of symbool op het bord [of zonder onderbord]:		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Geregelde diensten voor gemeenschappelijk vervoer</li> <li>- Taxi's</li> <li>- Schoolvervoer gesignaleerd door  op voertuig</li> <li>- Prioritaire voertuigen wanneer hun dringende opdracht het rechtvaardigt</li> <li>- Andere voertuigen: omheen een hindernis rijden + van richting veranderen in omgeving van kruispunt + dwarsen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Geregelde diensten voor gemeenschappelijk vervoer</li> <li>- Prioritaire voertuigen wanneer hun dringende opdracht het rechtvaardigt</li> <li>- Andere voertuigen: omheen een hindernis rijden + dwarsen</li> </ul>
Met facultatief woord of symbool op bord [of op onderbord]	TAXI	Niet van toepassing (zie hierboven)	<i>Facultatief op gewestwegen</i> + Taxi's
		<i>Facultatief op gewestwegen bibeko</i> + Fietsers	<i>Facultatief op gewestwegen</i> + Fietsers
		<i>Facultatief op gewestwegen bibeko</i> + bromfietsers	<b>Verboden op gewestwegen</b>
		<i>Verplicht op gewestwegen (beperkte uitz.)</i> + Woon-werkverkeer gesignaleerd door  op voertuig van categorie M2 en M3 van technisch reglement	<i>Facultatief op gewestwegen</i> + Woon-werkverkeer gesignaleerd door  op voertuig van categorie M2 en M3 van technisch reglement
		<i>Verplicht op gewestwegen (beperkte uitz.)</i> + vervoer van passagiers ontworpen en gebouwde voertuigen met meer dan acht zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend	<b>Verboden op gewestwegen</b>

---

## 2. Uitvoering.

Het verkeersbord F17 en het woord "BUS" op het wegdek moeten herhaald worden na ieder kruispunt.

Het facultatief symbool wordt in witte kleur uitgevoerd op het blauwe bord. Dit geldt ook voor het symbool voor woon-werkverkeer dat dus geen gele inkleuring op het verkeersbord krijgt.

Het facultatieve symbool mag eveneens op het wegdek worden herhaald (steeds in witte kleur).

Het verkeersbord F18 moet herhaald worden na ieder kruispunt. De woorden "BUS", "TRAM" mogen op het wegdek van de BOB worden aangebracht.

Het voormelde symbool alsook het woord "TAXI" mogen eveneens op het wegdek worden herhaald (witte kleur).

## 3. Tekeningen en materialen

De retroreflecterende bekleding van het beeldvlak van het verbodsbord C6 volgt de normale regel beschreven in het Standaardbestek 250 (op hoofd- en primaire wegen met minstens 2 rijstroken in elke rijrichting: type 3.2; op andere wegen type 3.1).

De minimumafmetingen van de borden F17 en F18 bedragen 0,60 m op 0,40 m.

De facultatieve symbolen op de borden zijn minimum 120 mm hoog en 200 mm breed.

De retroreflecterende bekleding van het beeldvlak van de borden F17 en F18 is van categorie type 2.

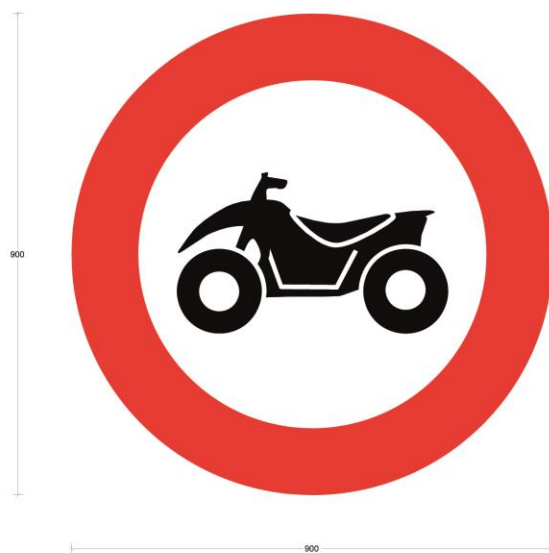
In bijlage 1 is het verkeersbord C6 grafisch weergegeven.

Bijlage 2 bevat voorbeelden van de verkeersborden F17 en F18 (met of zonder extra symbool of tekst).

## 4. Aanvullend reglement

Er wordt aan herinnerd dat voor de plaatsing van alle voornoemde verkeersborden (en bijhorende (al dan niet optionele) markeringen) de opmaak van een aanvullend reglement op het wegverkeer is vereist.

ir. Tom Roelants  
Administrateur-generaal

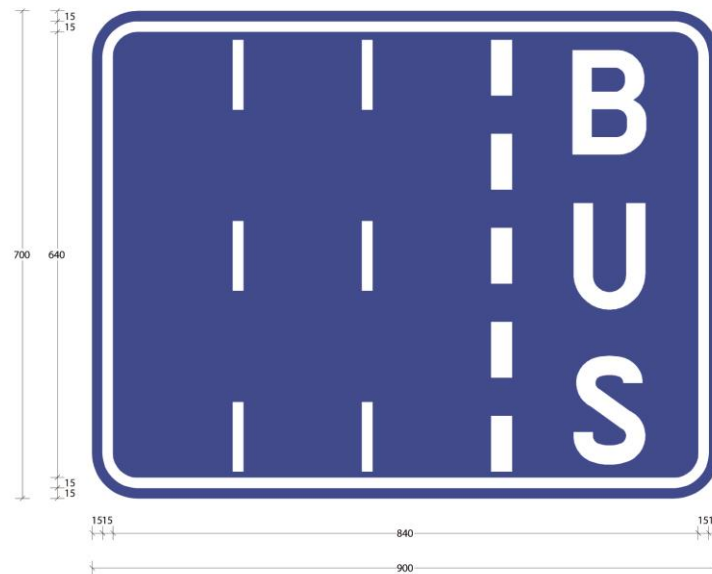


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
c 6	900	wit / wit	900	(50,50)

## Bord: C6

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g03\_Bord\_C6.ai  
Datum: 24/10/2018



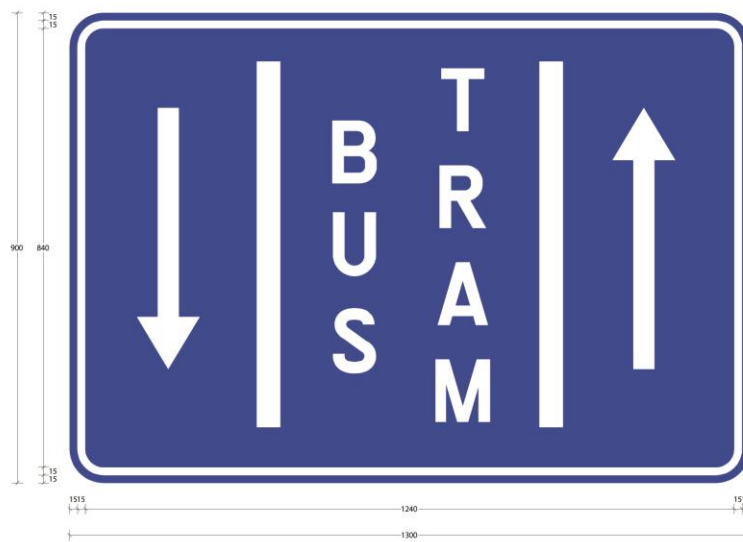
Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
L i j n G e n - - 4	620	wit / blauw	15	(388,39)
L i j n G e n - - 5	620	wit / blauw	30	(573,39)
L i j n G e n - - 4	620	wit / blauw	15	(202,39)
	620	wit / blauw	15	(587,40)
L i j n G e n - - 2	100	wit / blauw	20	(298,300)
S	150 N	wit / blauw	103	(691,52)
U	150 N	wit / blauw	103	(691,274)
B	150 N	wit / blauw	106	(690,494)

## Bord: F17

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F17\_BUS.ai  
Datum: 08/11/2018



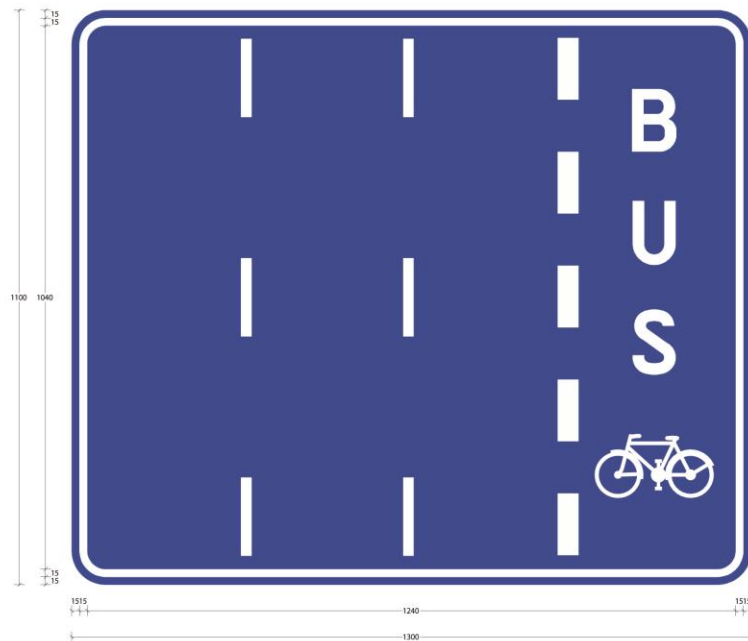


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
L i j n G e n - - 1 2	700	wit / blauw	45	(898,107)
R 89	120 N	wit / blauw	89	(707,488)
M 104	120 N	wit / blauw	104	(699,117)
A 96	120 N	wit / blauw	96	(703,302)
T 82	120 N	wit / blauw	82	(710,674)
L i j n G e n - - 1 2	700	wit / blauw	45	(358,107)
S 82	120 N	wit / blauw	82	(503,213)
U 82	120 N	wit / blauw	82	(503,398)
P i j l G e n - - 1 1	500	wit / blauw	120	(1037,218)
P i j l G e n - - 1 0	500	wit / blauw	120	(129,218)
B 85	120 N	wit / blauw	85	(502,574)

## Bord: F18

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F18\_BUS\_TRAM.ai  
Datum: 24/10/2018

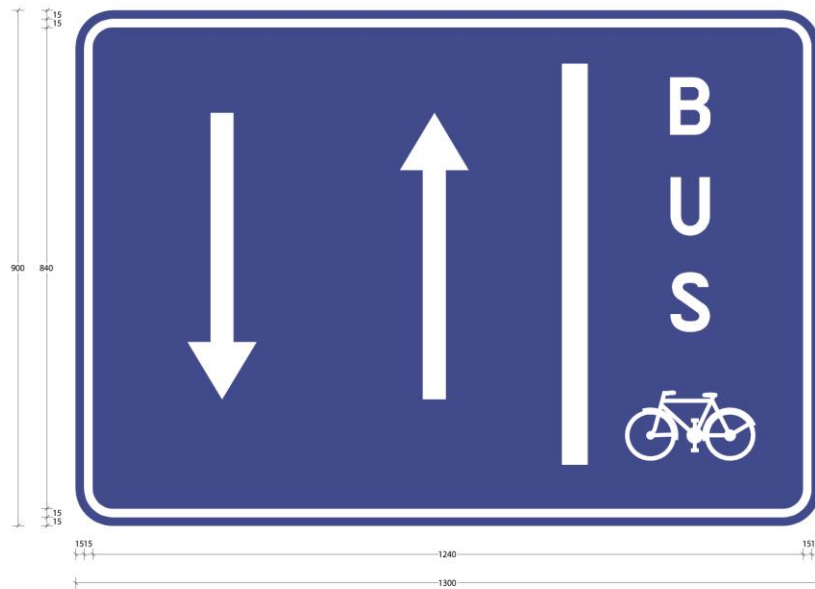


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
S 82	120 N	wit / blauw	82	(1073,405)
U 82	120 N	wit / blauw	82	(1073,615)
L i j n G e n - - 2 5	990	wit / blauw	40	(930,57)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(634,55)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(324,55)
S 1 4 8	120	wit / blauw	225	(1002,167)
B 85	120 N	wit / transparant	85	(1072,829)

## Bord: F17

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F17\_BUSfiets.ai  
Datum: 24/10/2018

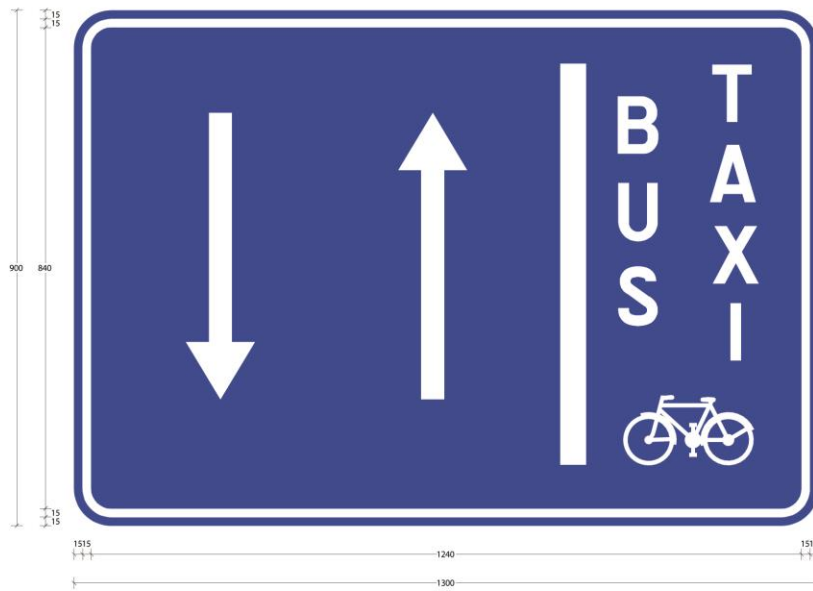


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
L i j n G e n - - 1 2	700	wit / blauw	45	(849,107)
S <sub>69</sub>	100 N	wit / blauw	69	(1039,341)
U <sub>69</sub>	100 N	wit / blauw	69	(1039,509)
P i j l G e n - - 1 1	500	wit / blauw	120	(566,221)
P i j l G e n - - 1 0	500	wit / blauw	120	(196,221)
S 1 4 8	120	wit / blauw	225	(961,115)
B <sub>71</sub>	100 N	wit / blauw	71	(1038,683)

## Bord: F18

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F18\_BUSfiets.ai  
Datum: 24/10/2018

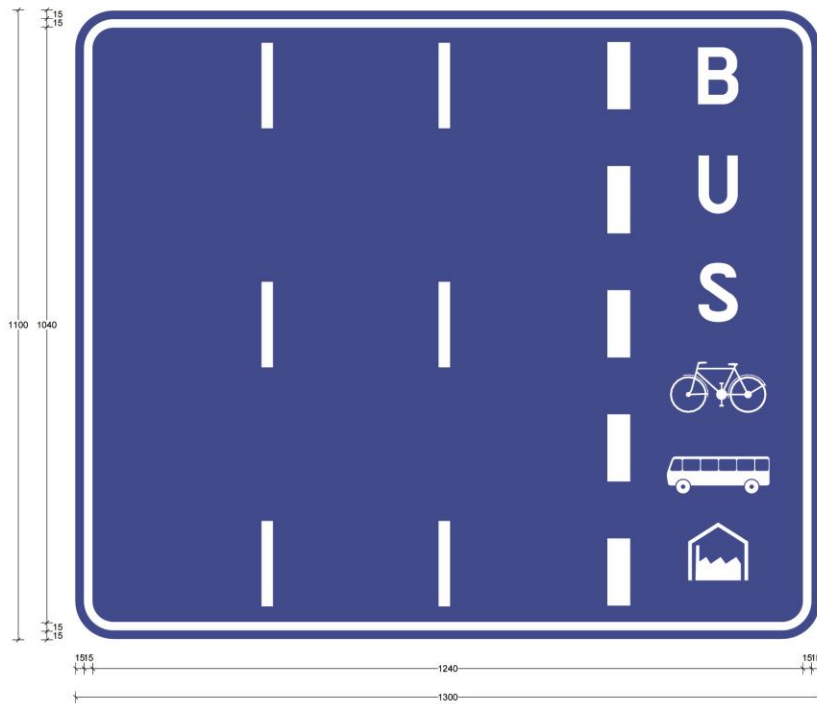


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
I 18	100 N	wit / blauw	18	(1146,289)
X 80	100 N	wit / blauw	80	(1116,423)
A 80	100 N	wit / blauw	80	(1111,565)
T 69	100 N	wit / blauw	69	(1115,705)
L i j n G e n - - 1 2	700	wit / blauw	45	(849,107)
S 69	100 N	wit / blauw	69	(951,351)
U 69	100 N	wit / blauw	69	(951,499)
P i j l G e n - - 1 1	500	wit / blauw	120	(566,221)
P i j l G e n - - 1 0	500	wit / blauw	120	(196,221)
S 1 4 8	120	wit / blauw	225	(960,107)
B 71	100 N	wit / blauw	71	(950,650)

## Bord: F18

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F18\_BUSTaxiFiets.ai  
Datum: 24/10/2018

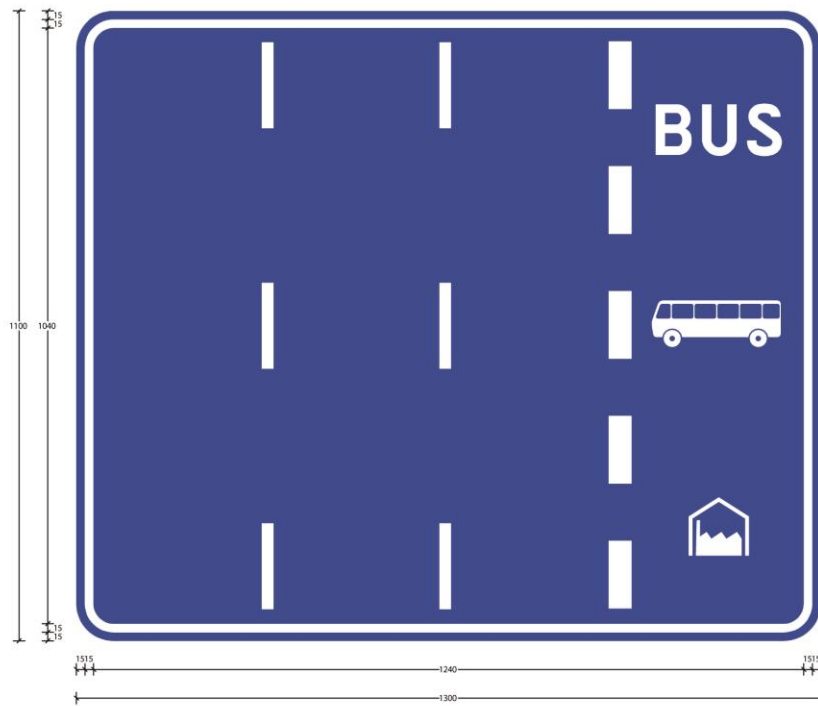


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
L i j n G e n - - 2 5	990	wit / blauw	40	(930,57)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(634,55)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(324,55)
w o o n w e r k	102	wit / blauw	105	(1073,101)
S 1 3 8	65	wit / blauw	180	(1038,254)
S 1 4 8	90	wit / blauw	169	(1037,395)
S 69	100 N	wit / transparant	69	(1085,557)
U 69	100 N	wit / transparant	69	(1085,747)
B 71	100 N	wit / transparant	71	(1084,937)

## Bord: F17

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g01\_BordF17\_BUSfietsbusWoon.ai  
Datum: 02/10/2018

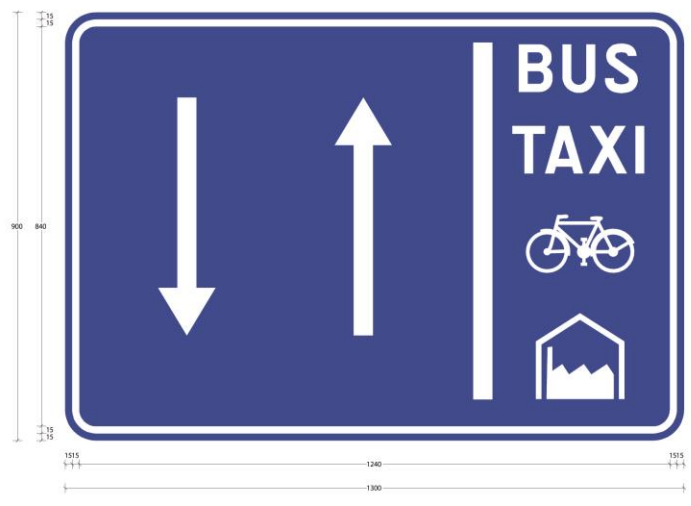


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
L i j n G e n - - 2 5	990	wit / blauw	40	(930,57)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(634,55)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(324,55)
w o o n w e r k	102	wit / blauw	105	(1069,149)
S 1 3 8	81	wit / blauw	225	(1005,513)
B U S 19 19 62 60 60	88 N	wit / transparant	220	(1012,849)

## Bord: F17

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F17\_BUSbusWoon.ai  
Datum: 12/10/2018

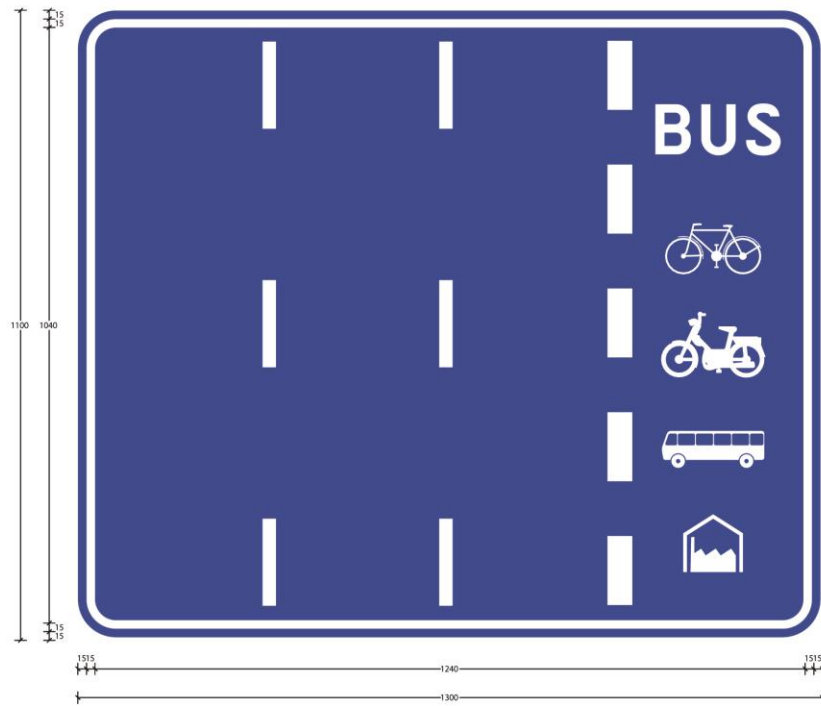


Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
S 1 4 8	120	wit / blauw	225	(969,354)
P i j l G e n - - 1 1	500	wit / blauw	120	(566,221)
P i j l G e n - - 1 0	500	wit / blauw	120	(196,221)
w o o n w e r k	180	wit / blauw	186	(989,87)
T A X I 0 80 12 80 18	100 N	wit / blauw	277	(940,561)
L i j n G e n - - 8	750	wit / blauw	40	(857,86)
B U S 21 21 69	100 N	wit / blauw	250	(953,733)

## Bord: F18

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F18\_BUSTAXI.fietsWoon.ai  
Datum: 24/10/2018



Breedte letters - Tussenafstanden	Lettertype	Kleur / Achtergrond	Breedte	(X,Y)
S 1 4 7	112	wit / blauw	179	(1024,457)
L i j n G e n - - 2 5	990	wit / blauw	40	(930,57)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(634,55)
L i j n G e n - - 2 1	990	wit / blauw	20	(324,55)
w o o n w e r k	102	wit / blauw	105	(1061,113)
S 1 3 8	65	wit / blauw	180	(1023,297)
S 1 4 8	90	wit / blauw	169	(1029,637)
B U S 19 19 62 60 60	88 N	wit / transparant	220	(1012,849)

## Bord: F17

AFDELING  
EXPERTISE VERKEER EN TELEMATICA

Bestand: G192g02\_Bord F17\_BUSFietsBromfietsBusWoon.ai  
Datum: 24/10/2018